

April

Basterdhyacint

Bijna had hierboven een andere naam gestaan voor onze Plant van de Maand, namelijk Wilde hyacint. Wat wil het geval?

De Wilde hyacint, de in Engeland geliefde Bluebell, heeft zich in de afgelopen eeuwen meer en meer vermengd met de Spaanse hyacint. Daaruit is de Basterdhyacint ontstaan, die zich weer vermenigvuldigt met zowel andere bastaarden als met de Spaanse en Wilde.

Het gevolg is een oneindige verscheidenheid aan genetische cocktails, met heel af en toe planten die als twee druppels water lijken op een van de twee oorspronkelijke stamouders.

Heukels'Flora zegt het zo: "De in Nederland voorkomende planten worden meestal geacht te zijn ontstaan door hybridisering van *Hyacinthoides non-scripta* (de Wilde hyacint - rvd) en *H. hispanica* (de Spaanse - rvd), beide waarschijnlijk niet (meer) in zuivere vorm in Nederland voorkomend. Hoewel men plaatselijk wel enkele planten kan vinden met ogenschijnlijk 'zuivere' kenmerken van 1 van de oudersoorten, lijkt het ons beter om zulke planten op te vatten als de uiterste vormen van de volkomen vruchtbare hybridenzwerm van de oorspronkelijke soorten."

In Groot-Brittannië, waar de Bluebell, de Wilde hyacint dus, in hoog aanzien staat, maakt men zich wel zorgen dat de Basterdhyacint langzaam maar zeker de Wilde verdringt. Mijn Engelse Flora meldt dat kleine, geïsoleerde populaties mogelijk risico lopen maar dat het effect op een populatie van miljoenen inheemse planten in een 'Bluebell Wood' onbekend is.

Mogelijk kan deze genetische kwestie u niets schelen en denkt u: zijn dit nou hyacinten, deze schriële plantjes? De bollen in mijn tuin zijn veel mooier, groter, kleurrijker! Zeker, maar dat is het werk van de kweker, wij bespreken hier de planten die u in Thijsses Hof tegenkomt. Dat er wel degelijk verwantschap is, blijkt als u de foto's bekijkt en daarna in de Hof uw ogen de kost geeft.

De afzonderlijke bloemen lijken op klokjes; de bloemblaadjes staan echter los van elkaar maar zijn wel, in de woorden van Heukels', 'tot halverwege buis- of klokvormig samenleidend'. De top van de bloemblaadjes is sterk teruggeslagen, wat een sierlijk effect geeft.

Die bloemblaadjes zijn eigenlijk 'bloemdekblaadjes', want er is geen verschil tussen kroon- en kelkblaadjes, een verschijnsel dat u wel kent van bv. de tulp.

Iets waar we gemakkelijk overheen kijken is de fraai gebogen bloemsteel waaraan alle bloempjes naar één kant overhangen. Dat komt van de Wilde hyacint, de Spaanse staat van nature strak overeind met zijn bloempjes rondom de stengel.

De bloemstengels ontspruiten te midden van een krans van smalle bladeren

De schutblaadjes hebben dezelfde kleur als de bloem.

Vroeger, in de zeventiende eeuw, kwam de 'echte' Wilde hyacint met name in onze duinstreek voor. De bollen werden geïmporteerd uit Groot-Brittannië. De plant burgerde in. In 1767 trof de botanicus De Gorter de plant voor het eerst wild aan, d.w.z. verwilderd, in het Haagse Bos, later ook in Haarlem en Velsen.

Nederland valt net buiten het natuurlijke verspreidingsgebied. Althans, dat lees je in sommige bronnen. Andere vermelden "inheems" en "mogelijk oorspronkelijk." Maar in de alleroudste boeken over wilde planten in Nederland wordt onze plant van de maand niet eens genoemd, en dat geeft toch te denken.

Jac. P. Thijsses bespreekt de Wilde hyacint in het Verkade-album *De bloemen in onzen tuin* (1926). "En verstrooid tusschen het hout zet ik de wilde hyacinthjes met hun elegante trossen van hangende blauwe bloempjes. Die willen daar wel voorttelen en komen ieder jaar weer in grooter aantal te voorschijn. Op sommige buitenplaatsen groeien ze bij miljoenen en ook heb ik ze ontmoet in oude eendenkooien en eenzame boschjes van hakhout. Daar zijn ze overal wel eenmaal geplant uit liefhebberij, want het is zeer de vraag, of deze wilde hyacinth wel oorspronkelijk wild in ons land voorkomt."

"Zeer de vraag" – opmerkelijk dat deze vraag na honderd jaar nog steeds niet afdoend beantwoord is.

Wild of Spaans of Basterd, deze hyacinten kunnen zich in hoog tempo vermeerderen en hele bossen koloniseren. Dat geeft een prachtig effect, maar mocht u overwegen ze, net als Thijsses, in uw tuin aan te planten, hou daar dan rekening mee.

Tekst: Rob van Dam.

Foto's: Lauran Oomen.